

Wieringer Eiland Museum
Jan Lont

Klepel, juni 2023

Fluitenkruid in mei

De bloei van het fluitenkruid is alweer voorbij. Je kunt er nu fluitjes van maken. Vandaar natuurlijk dat het tot de top 5 van bloemen behoorde die met elkaar de competitie aangingen gekozen te worden tot 'nationale bloem'. Samen met de paardenbloem, de kievitsbloem, de pinksterbloem en de winnaar: het madeliefje. Ter herinnering aan deze 'wedstrijd', maar ook omdat het fluitenkruid alom rond de boerderij zichtbaar was, deze foto. In juni is knalrood de klaproos ook op ons erf verschenen, die de nationale bloem van België werd. In de bloementuin bij de ingang van het museum staan de pioenen op springen in afwisseling met de irissen die bijna uitgebloeid zijn. En over de moestuin krijgt u straks meer te lezen.

Fluitenkruid in de meimaand

De eerste taandagen in het nieuwe seizoen

Hoe lang verzorgt ons museum nu al de jaarlijkse taandag(en)? Het zou haast 20 jaar kunnen zijn! Bij navraag blijkt het nog niet helemaal zover, hoewel het precieze jaar waarin alles begon in nevelen gehuld blijft. De weervrouw beloofde niet veel goeds, maar op Wieringen weet je het maar nooit. Het tanen moet geregeld gebeuren, want door zon en regen raakt de conservering uitgewerkt.

Maar ... toen de zeilen van de TX33, WR4 en WR60 alweer getaand en enigszins gedroogd op de kar lagen en iedereen naar huis ging, barstte de bui los. Onze arme penningmeester Jan Cazemier was al doorweekt toen hij, al fietsend, nog niet eens halverwege was. Veel

bezoekers waren er niet, afgeschrikt door de slechte vooruitzichten, maar de Schager Courant wijdde een paginagroot artikel aan dit historische aspect. Bert Mulder had weer heerlijke vis gebakken en alle vrijwilligers kregen een 'proefje'.

De tweede taandag staat gepland op 16 juli. Iris is druk bezig om rond te bellen en te mailen voor zang en dans....

2

De moestuin

Op onze oproep voor een tuinbeheerder reageerde de partner van Bert Mulder, Karina Roet, en zij is meteen voortvarend te werk gegaan. Karien was vrijwel de hele dag in de moestuin bezig. Die tuin ziet er al veelbelovend uit. De aardappelen zitten in de grond en de tuinbonen zijn al aan een groeispurt bezig. Overigens zien de zwarte en rode bessenstruiken ook al mooi groen.

Er staat een nieuwe omheining met een houten hekje, door vrijwilligers geplaatst: Piet Duin, Jan Cazemier en Gert Lont. Nu nog de composthoop vergroten en dan kunnen we weer een tijdje vooruit.

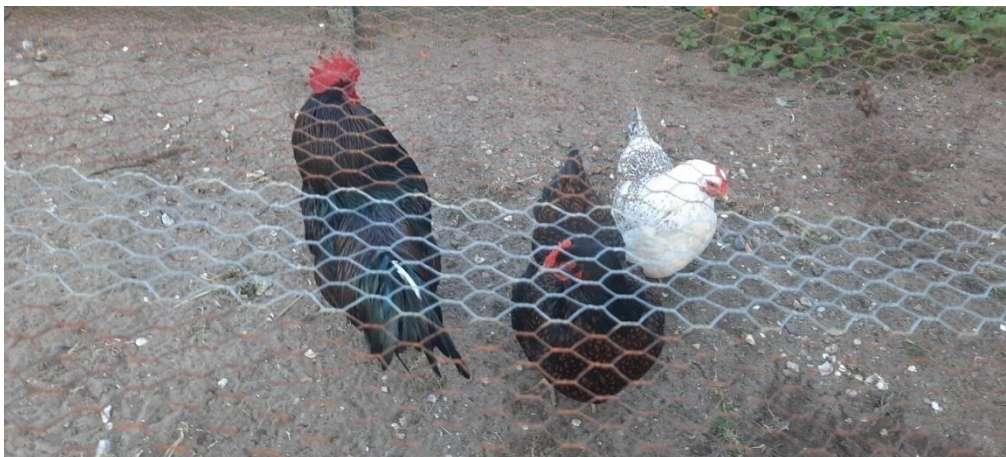
Volkert Lont had koemest voor ons. Vrijwilligers hebben de tuin gespit en in drie stukken verdeeld: de eerste meter ervan wordt een kruidentuin met o.a. zeekool. De laatste drie meter was voor wedeplanten (gele bossen die blauwe verfstof opleveren). Iris Hos beheert deze gedeelten van de moestuin. Het overige gedeelte ervan is de groententuin, waarin o.a. 'vergeten groenten' gezaaid zijn.

De kippen moeten er even aan wennen, maar 2 à 3 maanden per jaar mogen ze niet bij de moestuin komen tot de planten voldoende wortel hebben. Vandaar dat u ze op dit ogenblik alleen kunt aanschouwen in hun kippenren.

3

Boven: mei, wede in de moestuin. Daaronder juni, klaprozen bij de donkerte belevingsplek. Ernaast zijn een paar kleine lampjes te zien in de moestuin. Onder: een tweetal sneue kippen en een best wel actieve haan een paar maanden opgeborgen in hun ren.

Schapen scheren

's Middags op de eerste taandag kwam de wolgroep bijeen om een lange draad van één gram wol te maken. De winnaar was Tini Govers (Den Helder), deelnemer vanaf het eerste uur en medeoprichter. Je houdt het niet voor mogelijk, maar ze kwam tot 7.15 meter. De prijs was een deel van een gewassen en gekaarde vacht van één van de blauwe texelaars van Jasper Minnema, onze wolleverancier.

*De wolgroep van het museum gaat **op 11 juni** proberen vanaf 11 uur in één dag van een schapenvacht genoeg wol te spinnen om een trui van te breien. Het is de bedoeling dat ook die trui nog diezelfde dag gebreid is. De wol komt van schapen die bij de hobbyboer schuin aan de overkant van de weg grazen. Vanaf 14.00 uur kan daar een kijkje genomen worden bij het schapenscheren. Bordjes wijzen de weg. Ook kan er wol gekocht worden.*

Westerlanderfair

Evenals het vorige jaar (foto) is ons museum ook dit jaar weer present op de Westerlanderfair, dit jaar op 18 juni, in een kraam bemenst door Els Mostert, Tineke Osinga, Iris Hos en Bep Essenberg.

4

Dag van het Wad

Op zaterdag 24 juni is het veertien jaar geleden dat UNESCO ons mooie Waddengebied uitriep tot Werelderfgoed. Ons museum besteedt er uiteraard ook aandacht aan **met schelpen beschilderen voor groot en klein, tussen 13 en 17 uur**. Je kunt het eerst viëren met een heerlijk ontbijt op een wel héél bijzondere plek: de dijk, bij WESTERLAND. Er staat een tafel vol lokale producten. Daarna kun je met een gids van de Waddenvereniging het gebied rond de dijk verkennen. Tijdens het ontbijt neemt de Waddenvereniging je, met lokale ondernemers en Visit Wadden, mee in een verhaal over Waddenzee Werelderfgoed.

Wat maakt de Waddenzee zo beschermwaardig dat het deze status heeft en wat is het belang van de Waddenzee op wereldschaal? In de avond (Donkerte van de Wadden en Nacht van het Wad) kan je gebruik maken van onze leen-telescoopkijkers bij de sterrenbank. Voorts is er promotiemateriaal van Visit Wadden, bij voorbeeld de Nachtkaat (waar wij op staan), posters en een vlag voor aan de vlaggenmast.

Overlijden Hennie Loonstra

Op 13 april is **Hennie Loonstra-Maasbach** overleden, 73 jaar oud. Op de rouwkaart stond een afbeelding van de pioenrozen die we nu alom kunnen bewonderen. Hennie was weduwe van Hielke Loonstra, moeder van twee zonen en schoondochters, en oma van zeven kleinkinderen. Ze deed regelmatig dienst als vrijwilliger. Hennie was een bescheiden en lieve vrouw, die in haar leven bijna heel de wereld bereisd heeft: vooral Japan heeft diepe indruk gemaakt. Naar aanleiding hiervan is er op de kaart een gedicht geplaatst. Hier volgt fragment: “Wij allen zijn hier slechts passanten, reizen hier, pauzeren daar, begroeten wie wij tegenkomen, nemen afscheid van elkaar”. “Het boek is uit. Het was prachtig”, stond er als levensmotto bovenaan de rouwcirculaire.

5

Sail 2023 Den Helder

Tijdens Sail Den Helder 2023 (van 29 juni tot 2 juli) organiseren de gemeente Den Helder, Texel en Hollands Kroon met elkaar het zgn. Paviljoensplein. Op dit plein krijgen ondernemers, bedrijven, stichtingen en verenigingen uit de regio een plaats om zichzelf en daarmee de gemeente te presenteren. Op het plein staan vijf thema's centraal: wonen & leren, beleving, duurzaamheid en jongeren. Op basis van deze thema's verzorgen de drie gemeentes de invulling. Het Wieringer Eilandmuseum Jan Lont wordt ook een stand aangeboden. We zullen de befaamde luchtfoto aanleveren en er komt een pop ('Bea Horstman'), aangekleed met visleer, afkomstig uit de reizende tentoonstelling "Leer voor Vis". Als oud ambacht zullen we broekleren laarzen, zeegras en een vork, alsmede de film van ons museum (die op de website www.museumjanlont.nl staat) aanleveren. Tijdens Sail Den Helder, van vrijdag tot en met zondag, worden er in de haven van Den Helder door de schepen uit de Historische Hoek van Den Oever, tochtjes langs de Tall Ships georganiseerd.

Varia museum Jan Lont

Bleek dat **de rouw- en trouwdeur** toch wat gebreken had gekregen in de loop van de jaren. Nu, bij nadering van twee bruiloften in juni en juli, werd het tijd om hem te laten vervangen. De firma Dozy is ermee bezig.

Op een maandagmorgen heeft een aantal vrijwilligers een ketting gemaakt om **boerengereedschap te verplaatsen** van de zolder van het ontmoetingscentrum naar een plek achter het bootje op de zolder van het vierkant, waar het wel weer een tijdje mag liggen.

Op vrijdag 23 juni, 's middags, wordt een **bordje van Monumentenzorg** bij de ingang van het museum geplaatst door wethouder Robert Leever.

Op de ledenvergadering 1 mei, opperde iemand het idee om een lidmaatschap van het museum cadeau te geven. Goed idee! Er zullen diverse leuke, mooie **cadeaubonnen** gemaakt worden.

Feestelijke uitreiking Cultuurprijs 2023

Wie wint de Cultuurprijs Hollands Kroon van 2023? Wordt het Harmonieorkest de Eendracht, Thalia Muziektheater Hollands Kroon, Culturele Kring Wieringen, Wieringer Eilandmuseum Jan Lont of het Polders Music Festival? Tijdens een feestelijke uitreiking op 14 juni 's avonds in het Vikingschip worden (omlijst door muziek van ODEjazz) dan alle genomineerden gepresenteerd. De cultuurprijs, bestaande uit een bedrag van € 5.000,-, een certificaat en een cultuur-box ter waarde van € 500,- zal dan worden uitgereikt door wethouder Robert Leever. Uiteraard is er ook gezorgd voor een hapje en een drankje. Vanaf 19:30 inloop met koffie/thee en gebak, vanaf 20:00 begin presentaties en uitreiking.

Lezing in museum

7

Zaterdagmiddag 13 mei organiseerde de Historische Vereniging Wieringen in samenwerking met de Museumboerderij Jan Lont een lezing door Elske Timmer: “Toen de stad in brand stond”, een boek over Henny Borg, geboren in 1929 in Breezand. Locatie: ons museum. In de jaren 30 en 40 tekende ze veel over haar leven. Henny zat toen in Den Helder op school en verveelde zich in de klas. Ze kreeg van haar leraar de opdracht om haar levensverhaal te schrijven. In drie schriftjes schreef en tekende ze over haar dagelijkse leven, het kattenkwaad dat ze uithaalde, de vele verhuizingen, en over de oorlog. Samen met haar ouders moest ze Den Helder ontvluchten om te ontkomen aan het oorlogsgeweld. De vliegtuigen die brandend uit de lucht vielen omdat er een grote luchtaanval boven de Kooy in Den Helder gaande was.

Rina Klein (Historische Vereniging) dankt na afloop Elske Timmer met een boeket bloemen

Van deze schriftjes, vol tekeningen en verhalen heeft Elske Timmer een mooi boek gemaakt. Elske was vrijwilliger bij Museum Oud Anna Paulowna toen deze schriftjes geschonken werden. Zij zag onmiddellijk de historische waarde. Zij ging op zoek naar de rechtmatige

eigenaar, Henny Borg. Helaas was zij in 2009 overleden, maar haar halfzus leefde nog wel. Samen besloten zij er een boek van te maken en de opbrengsten van de royalty's aan War Child te doneren.

Na de lezing waren de aanwezigen in de gelegenheid om het boek te kopen.

Nog een lezing, op 27 augustus:

‘De boer, de beeldhouwer en het jongetje’, door Gijs Mulder.

Toen Cees Lont Vet overleden was hield Gijs Mulder (de jongste zoon van beeldhouwer Theo Mulder (Mul) destijds wonend op de Normerweg) een redevoering in de Oosterlandkerk. Het was een suggestie van Boukje de Kock om iets meer te doen met die grafrede voor Cees Lont-Vet, o.a. omdat er veel aspecten van het (boeren) leven op Wieringen in voorkwamen.

Gijs dacht eerst: ach, het is mooi geweest. Hij had er zoveel tijd aan besteed, maar later dacht hij: misschien is het toch wel een leuk idee om het uit te breiden met een hommage aan mijn vader. De werktitel werd dus: *de boer, de beeldhouwer en het jongetje*. Dat zijn dus achtereenvolgens Cees, Mul en Gijs.

GIJS: “Waar mijn vader alleen zijdelings in de grafrede voor Cees Lont Vet voorkwam, zou ik dit verhaal breder trekken en ook over hem gaan vertellen, hoe en waarom hij in Wieringen terechtkwam, in dat huisje aan de Normerweg, en hoe de band en vooral ook het contrast was met Lont, het boerenleven versus de wereld die mijn vader vertegenwoordigde. Niet alleen die van een kunstenaar, maar ook een vogelaar en een natuurbeschermer. Onverenigbare levens zou je zeggen, maar toch ook weer niet.

Cees die eerst dacht dat een beeldhouwer een net pak en hoge hoed droeg, maar later zijn eigen boerderij is gaan versieren. Cees (en zijn vader) die eerst hoonden over Muls liefde voor de vogels, maar daar later oog voor kreeg.

Mijn rol is die van het observerende stadsjongetje. Het moet geen anekdotisch privéverhaal worden, uiteraard. Wat ik ga vertellen staat voor een groter cultuurhistorisch verhaal over de veranderingen op Wieringen vanaf de jaren 60 tot de dood van Mul en later Cees. Met Cees die directe lijnen had met de 19de eeuw (zoals ik dat in de grafrede uitlegde en illustreerde). Wij die als stadse kinderen terechtkwamen in een boerenwereld die (tweede helft jaren ‘60) in veel opzichten nog 19e-eeuws was. Maar daarna razendsnel veranderde.

Het moet een verhaal met veel lichtbeelden worden: ik zal foto's laten zien die Mul heeft gemaakt van Cees (en zijn vader en zijn moeder), maar ook van het kunstenaarsgezin dat daar in de vakanties en de weekenden neerstreek. Mul maakte niet zomaar kiekjes. Het zijn fenomenale foto's, van het koeien melken in de jaren 60 tot een vrij recent portret waarop Cees poseert met een stier en een aantal koeien.

Ik zal ook vertellen over het archief van Mul zoals dat is overgedragen aan het Noord-Hollands Archief in Haarlem en daar wat relevante hoogtepunten van laten zien: de foto's die hij maakte van Wieringers, Wieringse huizen en boerderijen, van de Wierdijk en natuurlijk

van de ganzen. Ik kan ook hilarische fragmenten van een interview van Mul met Cees laten zien - en misschien geluidsopnames van mijzelf van afgelopen jaren. Omdat taalkunde mijn vak is wil ik ook vertellen over het Wierings zoals Cees dat sprak en hoe (waarom) de taal die hij sprak verloren is gegaan (en wat de verschillen zijn met het Wierings van nu)” .

Zuurstofvrije vitrines winnen innovatieprijs

Het bedrijf Meyvaert dat de speciale zuurstofvrije vitrines heeft gemaakt voor de textiele vondsten uit het Palmhoutwrak, is daarvoor geëerd met een belangrijke internationale prijs. Ze kregen tijdens de uitreiking van de Museums + Heritage Awards in Londen, de ‘Innovator of the Year Award’ voor deze wereldwijd unieke vitrines. Dankzij de vitrines kan iedereen de jurken en andere 17e- eeuwse textiele vondsten in Museum Kaap Skil op Texel bewonderen. Een terechte winnaar!

De zijden jurk en andere vondsten uit het Palmhoutwrak in de Waddenzee zijn uniek. Uit materiaal-technisch onderzoek bleek dat je deze maritiem archeologische collectie alleen verantwoord aan publiek kunt laten zien in een zuurstofvrije omgeving. Dus begon ongeveer 2 jaar geleden de zoektocht naar de optimale vitrine. Het Erfgoedlaboratorium van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) werkte hier aan mee. Het bleek een lastig proces, maar het lukte uiteindelijk om een echt 100% luchtdichte vitrine met daarin 0% zuurstof te maken voor museum Kaap Skil.

Het Zuiderzeemuseum en het Netwerk Zuiderzeecollecties trokken zich terug voor de prijs, daar allen vonden dat Kaap Skil en ‘de jurk’ de prijs verdienden!

ODE NUMMER 4

Op donderdag 15 juni 2023 is het zover: *ode 4* komt eraan, hèt erfgoedmagazine van het Steunpunt Monumenten en Archeologie Noord-Holland. *Ode* is een tijdschrift voor medewerkers en bestuurders van Noord-Hollandse gemeenten en de provincie, en voor iedereen die benieuwd is naar de rol van de diverse overheden binnen de erfgoedzorg. Deze editie heeft als thema ‘Omgevingskwaliteit door erfgoed’.

ode is een

ode aan het Noord-Hollandse erfgoed,

ode aan de mensen die onze provincie maakten tot wat zij is.

ode aan de mensen die erfgoed een duurzame toekomst geven.

ode aan mensen met een erfgoedhart:

zij die onderzoeken, opgraven, verhalen vertellen, beleid maken, inspecteren, restaureren, onderhoud plegen, herbestemmen, ontwerpen, beslissen, financieren, vergunnen.

10

juni: klaprozen